

УСТАНОВКИ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ НА ОСНОВІ
ЕЛЕКТРОФІЗИЧНИХ МЕТОДІВ ОБРОБКИ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Тарабан Б. І. магістрант, e-mail: bogdantaraban@icloud.com

Косуліна Н. Г. д.т.н., проф., e-mail: kosnatgen@ukr.net

Державний біотехнологічний університет

Актуальність дослідження. Протягом 2018 – 2020 років кількість фермерських господарств в Україні скоротилася на 3,96%, а їх питома вага у загальній кількості сільськогосподарських підприємств – 67,4% до 67,0% (рис. 1). Внесок фермерських господарств у формування продукції сільського господарства протягом 2010...2020 років збільшився з 7,3% до 10,7%, у тому числі по рослинництву – із 9,7% до 13,2%, по тваринництву – із 1,7% до 2,5% (рис. 2).

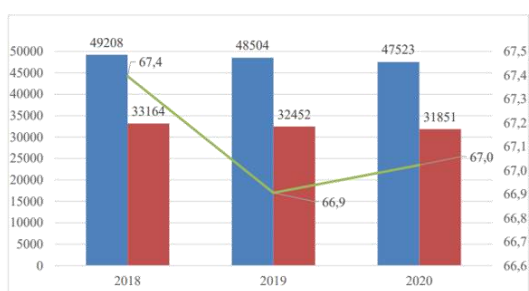

Рисунок 1 – Динаміка кількості сільськогосподарських господарств та фермерських зокрема, од. Всього господарств (синій колір), вт. разі фермерські (червоний колір), питома вага ф.г. (зелений колір)

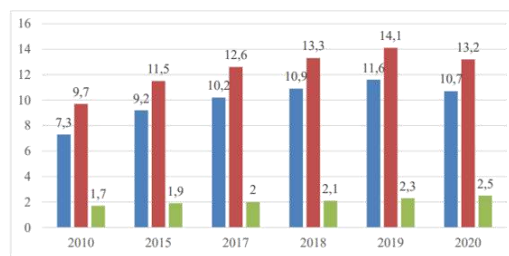

Рисунок 2 – Внесок фермерських господарств у формування продукції сільського господарства Всього (синій колір), рослинництво (червоний колір), тваринництво (зелений колір)

Фермерські господарства активно вкладають гроші в сучасні технології обробки сільськогосподарської продукції з метою отримання прибутку від її реалізації Ці технології пов'язані з фізичним методом впливу на насіння, які не завдають екологічної шкоди навколишньому середовищу. До таких технологій відносяться обробки ультразвуком, іонізуючими випромінюваннями та електромагнітними полями, а також термічний, фотоенергетичний чи оптичний вплив, у тому числі когерентними випромінюваннями. Мета роботи – це аналіз сучасних установок та електрофізичні методи обробки сільськогосподарської продукції для використання їх в технологічних процесах фермерських господарств.

Основні матеріали досліджень. Найбільший інтерес фермерів з погляду отримання екологічно чистої продукції мають фізичні методи на насіння рослин, реалізовані з урахуванням електричних і електромагнітних полів, обробки у постійному чи змінному магнітному полі, електростатичному полі й області коронного розряду. Один із таких методів, це електрична сепарація мінеральної сировини. Процеси в електростатичному полі і полі коронного розряду в установках сепарації зерна. Сепарація являє собою процес розділення сипучих сумішей речовин за фізичним складом, крупністю або формою з використанням енергії електричного поля. На рис. 3 приведено загальний вигляд електростатичного сепаратора барабанного типу ЕЛКОР-2 продуктивністю 300 кг/год, потужністю 1,9 кВт. На рис. 4 представлена мікрохвильова установка та її технічна характеристика передпосівної обробки насіння «Паросток». Сутність запропонованої технології полягає в тому, що при мікрохвильовій стимуляції ядра клітини насіння

відбувається істотне підвищення його внутрішньої енергії і потенціалу, що в свою чергу призводить до збільшення в 2 – 4 рази енергії їх проростання і схожості.

На рис. 5 представлена конвеєрна установка для УФ обробки бульб та коренеплодів УФО-К. Ступінь впливу ультрафіолетової радіації багато в чому визначається і будовою насіння. Найбільше пропускання в області ультрафіолету мають оболонки насіння жита і пшениці, за ними слідує овес і горох. Вся короткохвильова радіація, аж до 280 нм, повністю поглинається верхніми шарами ендосперми і зародка, а ті функціональні зміни, які мають місце після впливу ультрафіолетових променів, є наслідком фізико-хімічних процесів, що відбуваються в результаті обробки.

Рисунок 3 – Електростатична установка ЕЛКОР-2.

Рисунок 4 – Мікрохвильова установка «Паросток»

Рисунок 5 – Установка для ультра-фіолетової обробки насіння

Рисунок 6 – Аерозольна установка

Рисунок 7 – Установка для магнітної обробки насіння

Рисунок 8 – Установка лазерной обработки «Луч-2»

Великі Фермерські господарства використовують в своїх технологічних процесах електроаерозольні установки. Аерозолі, що несуть електричний заряд, носять назву електроаерозолів. Оскільки електричний заряд зменшує силу поверхневого натягнення, то величина окремих крапель знижується з 200...400 мкм до 10...20 мкм, що веде до тисячкратного збільшення поверхні крапель при однаковій масовій витраті рис. 6. Індукційний спосіб зарядки частинок полягає в тому, що перед форсункою розташовується кільцевий електрод, якому надається позитивний потенціал, а форсунка заземляється. На форсунці і, отже, в рідині індукується негативний заряд, обумовлений позитивним потенціалом електроду.

На рис. 7 представлена установка, яка створює низькоінтенсивне електромагнітне випромінювання у вигляді емісії хвиль вихрової природи з високочастотними компонентами поля в діапазоні від 2 до 26 кГц. Електрична E – більше 1 В/м, магнітна – більше 7 нТл. Градієнт магнітного поля на поверхні та поблизу теплообмінника становить 3,5 – 4 мкТл/м.

Установка лазерної обробки бульб та насіння Луч-2 рис. 8 використовує напівпровідникові лазерні діоди потужністю 100 мВт та працює в оптичному діапазоні 650 нм.

Висновок. Фермерські господарства активно вкладають гроші в сучасні технології обробки сільськогосподарської продукції з метою отримання екологічної чистої продукції на основі фізичних методів. Представлені сучасні установки, які випускає промисловість на основі електрофізичних методів обробки сільськогосподарської продукції.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Бастрон А. В., Заплетина А. В., Логачєв А. В. Обзор СВЧ-установок для предпосевной обработки. Вестник КрасГАУ. 2015. №5. С.63 – 68.